

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAZAKİSTAN
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA
EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSSEL İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 7.2.1998 Sayı: 23251)

Kanun No
4335

Kabul Tarihi
5.2.1998

MADDE 1. – 8 Ağustos 1994 tarihinde Almatı’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ
ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSSEL İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti, (Bundan sonra “Taraflar” olarak anılacaktır.)

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek.

Avrupa Güvenlik İşbirliği Konferansı Paris Zirve Toplantısı sonuçlarını belgeleyen 1992 Viyana Belgesi dahil, Yeni bir Avrupa İçin Paris Yasasının, 22 Devlet bildirisinin ve Avrupa’da Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşmasının ilke ve amaçlarının, Avrupa’nın tarihinde bir dönüm noktası oluşturduğunu kaydederek;

Aralarında mevcut kardeşlik ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi ve savunma alanını da kapsayacak şekilde çeşitlendirilmesi arzusunu vurgulayarak;

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE-I

AMAÇ

İşbu Anlaşmanın amacı, Taraflar arasında askerî eğitim, teknik, bilimsel ve savunma sanayii alanlarında işbirliğini tesis ve icra etmektir.

MADDE-II
KAPSAM

İşbu anlaşma, askerî eğitim ve savunma sanayii işbirliği alanlarında sürdürülecek karşılıklı faaliyetlerin esas ve ilkelerini kapsamaktadır.

MADDE-III
TANIMLAR

1. "Gönderen Devlet" deyimini; askerî personelin ait olduğu devleti ifade eder.
2. "Kabul eden Devlet" deyimini; işbu anlaşmanın uygulanması nedeniyle askerî personeli ülkesinde bulunduran devlet anlamındadır.
3. "Konuk Personel" deyimini; Gönderen devletin Silahlı Kuvvetlerine mensup olup, kabul eden devlet ülkesinde eğitim ve öğretim danışmanlık veya gözlemcilik amaçları ile bulunan askerî personeli ifade eder.
4. "Yakınlar" deyimini; konuk personelin, kendi millî mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerini ifade eder.
5. "Askerî Eğitim Alanında İşbirliği" deyimini; Taraflar arasında askerî eğitim konularındaki faaliyetlere ilişkin personel, tecrübe ve bilgilerin mübadelesini ifade eder.
6. "Savunma Sanayii Alanında İşbirliği" deyimini; Taraflar arasındaki, savunma sanayine yönelik askerî teknik ve bilim alanlarındaki faaliyetlere ilişkin personel, tecrübe ve bilgilerin mübadelesi ve ortak/müşterek faaliyetlerde bulunulmasını ifade eder.

MADDE-IV
ASKERİ İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar aşağıda belirtilen alanlarda işbirliği yapacaklardır.

1. Askerî Eğitim Alanında;
  - a) Değişik seviyelerden, askerî öğretim kurumlarından ve branşlarından gelen daimî personel ve Harp Okulu öğrencilerinin karşılıklılık esasına göre meslekî eğitimlerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
  - b) Askerî öğretim kurumları ve askerî birliklerin daimî personelleri arasında karşılıklı ziyaretler yapılacaktır.
  - c) Karşılıklı mutabakat çerçevesinde, her iki ülke Silahlı Kuvvetlerinin millî askerî tatbikatlarına gözlemciler katılacaktır. (Bu tatbikatlar Güven ve Güvenlik Artırıcı Önlemler Müzakereleri sonucunda 1992 yılında kabul edilen Viyana Belgesi'nde belirtilen zorunlu bildirim ve gözlemci davetini gerektirmeyen tatbikatları da kapsar.)
  - d) Askerî eğitim ve tatbikatlara katılım, takdir kabul eden devlete ait olmak kaydıyla, gizli tutulması arzu edilen bilgilerin yer almadığı askerî eğitim/öğretim programları ve millî tatbikatlarla sınırlı tutulacaktır.

e)Askerî spor takımları veya sanatsal grupların karşılıklı ziyaret ve turlarının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

f)Her iki ülkenin askerî film ve fotoğraf stüdyoları arasında işbirliği yapılacaktır.

2. Askerî, Teknik ve Bilimsel Alanda;

a)Taraflar aralarında bir danışma ve istişare mekanizması kurarak;

(1)Araştırma/Geliştirme ve bilim,

(2)Askerî teknoloji,

(3)Askerî tıp

alanlarında işbirliği yapacaklar ve bu alanlardaki işbirliği faaliyetlerinin iki taraf arasında yapılacak tamamlayıcı anlaşmalar ve diğer düzenlemeler çerçevesinde yürütülmesi konusunda gayret sarfedeceklerdir.

b)Taraflar, üçüncü ülkelerden temin ettikleri teknik bilgi ve deneyimleri, bu ülkelerle yaptıkları ikili/çok taraflı anlaşmaların hükümlerine hâle getirmeden mübadele edebileceklerdir.

3. Lojistik İşbirliği Alanında;

a)Taraflar, aralarında bir danışma mekanizması tesis etmek suretiyle; her iki ülke Silahlı Kuvvetlerinin lojistik sistemlerini inceleyerek lojistik sistemler arasında müşterek hususları saptamak, bu sistemler arasındaki müşterek hususları artırmak ve neticede her iki Silahlı Kuvvetlerde benzer lojistik sistemler oluşturmak üzere bir program çerçevesinde faaliyet göstereceklerdir.

b)Lojistik işbirliği çerçevesinde; bir Tarafın ihtiyaç fazlası savunma malzemelerinin diğer Tarafa verilmesi ve müteakip bakımlarının yapılması için elden gelen gayret gösterilecektir.

c)Lojistik uzman personelin ve lojistik askerî diğer personelin eğitimi için müşterek planlamalar yapılacaktır.

d)Lojistik sistemlerin idamesi için sağlanacak teçhizat, malzeme, bakım ve eğitimler, Tarafların "savunma malzemelerinin teminine dair" üçüncü ülkelerle olan mevcut anlaşma, doküman ve belgelerdeki hükümlerin kısıtlamaları çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

e)Lojistik işbirliği çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, Tarafların bu konuda üçüncü ülkelerle yapmış oldukları anlaşmaların hükümlerine hâle getirmeyecek şekilde icra edilecektir.

4. Savunma Sanayii Alanında;

a) Taraflar, aralarında bir danışma ve istişare mekanizması tesis etmek suretiyle; savunma sanayii altyapı organizasyonunu ve savunma sanayii işbirliğine ilişkin faaliyetlerin, hazırlanacak bir plan ve program çerçevesinde yürütülmesi konusunda gayret sarfedeceklerdir.

b) Taraflar, kamu veya özel sektörleri tarafından düzenlenecek savunma sanayii fuarlarına karşılıklı olarak, resmî heyetler düzeyinde katılmak ve savunma sanayii kuruluşlarını katılım istikametinde teşvik etmek konusunda mutabık kalmışlardır.

c) Taraflar arasında lojistik ve savunma sanayii işbirliğine yönelik detaylı bir tamamlayıcı anlaşma imzalanacaktır.

MADDE-V

TARAFLARIN ASKERÎ BİLGİLERİN GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN TAAHHÜTLERİ

1. Taraflar, askerî personel, kabul eden devletin güvenlik mevzuatı ve bu ülkenin Silahlı Kuvvetleri ile ilgili olarak edinecekleri gizlilik derecesi taşıyan bilgilerin gizliliğine riayet edeceklerdir.

2. Taraflar arasında doğrudan iletilen ve hükümetlerce sair yollardan sağlanan gizlilik dereceli askerî bilgiler aşağıdaki esaslara göre korunacaktır.

a) Alan Hükümet, veren Hükümetin onayı olmadan, bilgiyi üçüncü bir ülkenin Hükümetine, firmasına veya şahsına vermeyecektir.

b) Alan Hükümet, veren Hükümet tarafından bilgiye tatbik olunan gizlilik derecesine eşit gizlilik derecesi uygulayacak ve bu amaçla gerekli güvenlik önlemlerini alacaktır.

c) Bilgi, verilmiş veya alınmış maksadı dışında kullanılmayacaktır.

d) Askerî alandaki patentler, telif hakları ve ticarî sırlara ilişkin haklara riayet edilecektir.

3. Hükümetlerarası kanalla sağlanacak bu bilgilere, sadece bu bilgileri resmî amaç için kullanacak yetkili kişilerin nüfuz etmesine izin verilecektir.

4. Taraflar, birbirlerinin güvenlik mevzuatına saygı göstereceklerdir.

MADDE-VI

KARMA KOMİSYON/TEKNİK HEYETLER

1. İşbu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması ve amaçlarına ulaşılmasını teminen, Taraflar Türk-Kazak Karma Komisyonunu (bundan sonra "Komisyon" olarak anılacaktır) kurmayı kararlaştırmışlardır.

2. Bu Anlaşmaya bağlı olarak düzenlenecek eğitim, teknik ve bilim alanlarındaki tamamlayıcı anlaşmalar, uygulama protokolleri ve teknik düzenlemelerin uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla ve tarafların mutabakatıyla, Komisyon bünyesinde Teknik Heyetler oluşturulabilecektir.

3. Komisyon ve Teknik Heyetlere, iki tarafın ilgili faaliyet alanlarında yetkili general/amiral/subaylar veya uzman devlet memurları başkanlık edeceklerdir. Taraflar, Komisyon ve Teknik heyetlerde gerek gördükleri temsilcileri görevlendirebilir ve davet edebilirler.

4. Komisyon/Teknik Heyetler, kaide olarak, yılda bir kere ve dönüşümlü olarak Türkiye ve Kazakistan'da toplanacaklardır. Komisyonun/Teknik Heyetin oturumlarını evsahibi ülke heyeti başkanı yönetecektir.

5. Komisyon gündemine dahil edilecek faaliyet konuları, Komisyon toplantısından en az üç ay önce karşılıklı mutabakatla belirlenmiş olacaktır.

6. Heyet başkanları, Komisyon gündeminde yer alan bütün konular ve programlar hakkında birbirlerine toplantı tarihinden 30 gün önce yazılı olarak bilgi vereceklerdir.

7. Şayet atanmışsa Askerî Ataşeler, Komisyonun birer üyesi olarak, işbu Anlaşma hükümleri uyarınca icra edilecek faaliyetlerin hazırlanması ve yürütülmesine iştirak edeceklerdir.

8. Komisyon veya Teknik Heyetlerin her bir oturumunun düzenlenmesi ve yürütülmesi ile ilgili masrafları uluslararası ulaşım giderleri ve yevmiyeler hariç olmak üzere, karşılıklılık esasına göre evsahibi ülke tarafından karşılanacaktır.

MADDE-VII

HUKUKÎ HUSUSLAR

Zarar/Ziyan ve Tazminat Talepleri:

Taraflardan herbiri, kendi kuvvet ve sivil unsur mensuplarının kusurlu veya ihmali fiillerinden mütevellit ölüm ve yaralanmadan kaynaklanan tazminat taleplerini ve diğer tarafın mallarına (silah/mühimmat, malzeme/teçhizat ve akaryakıt/yağ gibi) karşı verdiği hasar, zarar ve ziyanı karşılayacaktır.

MADDE-VIII

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorum veya uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkacak uyuşmazlıkları, Komisyonlar çerçevesinde görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır.

2. Şayet uyuşmazlık yukarıdaki fıkra hükümleri uyarınca 90 gün içinde çözümlenmez ise, konu her iki ülke tarafından ele alınacaktır. Sonuç alınmadığı takdirde, taraflardan herbiri 30 gün önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle işbu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE-IX

TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

İşbu Anlaşmanın hükümleri, her iki ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve toprak bütünlüklerine karşı kullanılamaz.

MADDE-X
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Tarafların herbiri, gerek gördüğünde bu Anlaşmanın tadilini veya gözden geçirilmesini yazılı olarak önerebilecektir. Bu durumda, taraflar söz konusu tadil veya gözden geçirme için 30 günde görüşmelere başlayacaklardır. Bu görüşmelerden 90 gün içinde bir sonuç alınamadığı takdirde, taraflardan herbiri 30 günlük yazılı bir bildirim ile işbu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE-XI
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. İşbu Anlaşma beş yıl süre ile geçerli olacaktır. Taraflardan biri bu ilk beş yıllık sürenin bitiminden 90 gün önce, işbu Anlaşmanın feshini yazılı olarak ihbar etmediği takdirde, birer yıl süreyle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

2. Taraflardan birinin işbu Anlaşma hükümlerine uymaması veya diğer Tarafın uymadığı sonucuna varması halinde Taraflar, sorunu Komisyon çerçevesinde çözümlenmek üzere 30 günde görüşmelere başlayacaktır. Bunu müteakip 45 gün içinde bir sonuca varılmaz ise, Taraflardan herhangi biri, 30 günlük bir yazılı bildirim ile işbu Anlaşmayı sona erdirecektir.

MADDE-XII
YÜRÜRLÜĞE GİRME

Bu anlaşma, her iki tarafın kendi mevzuat hükümlerine uygun olarak ve buna ilişkin bildirim teatisine müteakip yürürlüğe girer.

İşbu anlaşma Almatı'da 8 Ağustos 1994 tarihinde herbiri aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Kazakça, Rusça ve İngilizce dillerinde tanzim edilmiştir.

Bu metinlerin yorumunda önemli farklılıklar çıktığı takdirde Taraflar İngilizce metni esas alacaklardır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
M. GÖLHAN
Millî Savunma Bakanı

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
S. NURMAGAMBETOV
Savunma Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
5	48	11
32	128	137
44	47	46: 47
	51	389: 390, 393, 450, 455

I- Gerekçeli 364 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 47 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Milli Savunma, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/350